

המרד

20 מיליון שוחד

תניך אוניברסיטת קמברידג' שמכר מכור נות תפירה במדבריות ערב, התאסלם והפך יועץ אישי ל**לאבן-עבד**, מלך ערב, תזר, לאחר הפסקה ממושכת, לחדשות. היה זה **הארי בירדג'ר סט. ג'וזף פילדבי בן ה-67**, שיצא השבוע בספר זכרונות למלאת השנה (כשנת לבנה) החמישים לשלטון **לאבן-עבד**. בין שאר גילוייו מספר פילבי ששימש 27 שנים כיועצו של מלך ערב (בהפסקה של חמש שנים, 1940-1945, בהן עורר עליו את חמת מלך המדבר), על תכניתו ה- מהפכנית ליישוב הבעייה הארצישראלית: הוא הציע למנהיגים הציוניים לפנות לאבן-עבד, חתוך מלכי ערב, לשחררו ב-20 מיליון לירות והמלך (שאז, ב-1939, טרם היה עשיר רוחני נפט) יסכים לפינוייה המוחלט של ארץ ישראל מערביה ויישובם בארצות ערב, להן תוכרו עצמאות מוחלטת. התכנית (המוזכרת בקצרה בספר הזכרונות של ד"ר **חיים וייצמן**, מסה ומעט) לא נתקבלה על דעת המלך שהגלה את יועצו הבריטי, ורק ב-1948 כאשר אנשי מחתרת יהודיים החליטו, כביי כול, במועצה פאריסאית, שיש לרצוח את פילבי יחד עם **ג'וזף פאראן** (רוצח חבר לחי, **אלכסנדר רובוביץ**, בירושלים) ו- מנהיג הסוציאליסטים הבלגיים **הנרי ספאק** שב חנו של פילבי בעיני מושל ריאו והתאגד הבריטי שב לארץ שהתעשרה מרווחי ארמקו, חברת הנפט הערבית-אמריקאית.

פאראן, מלך מצרים, האוסף מלבד נשים

הסופר שלום איש חיים על אמריקה

הבמאי ההוליוודי **ויליאם דיטרלה**, מסריט הסרט התנ"כי שלומית (העולם הזה 756) חתם על חוזה עם מנהל הבימה, **מיכאל פריד**, לביום סדרת מחזות מייד לאחר סיום הכנת שני סרטי קולומביה אותם הוא מביים עתה. אמר דיטרלה, המתעתד לקיים את חוזהו בראשית החורף הבא: "מתוך ההצגות שראיתי בהבימה נוכחתי לדעת ש' הבימה הוא תיאטרון שכדאי לכל במאי ל-' בוד אותו."

לנה הורן המתעתדת להופיע בישראל, הסבירה מה היא עושה עם הכנסתה, אחת משלוש הגדולות לאנשי שעשועים בעולם. את 10 אלפים עד 15 אלף הדולר שהיא מרי ויחה לשבוע היא מוציאה, בין השאר, על בגדי הפאר להופעותיה ועל שיחות חוץ עם בעלה, אותו אין היא רואה שמונה חדשים בשנה, אותם היא מבלה במסעות-הרפתקאות מחוץ לביתה. סעיף הוצאה נוסף: ארוחות הבוקר שלה, הכוללות גבינה לחם, גלידה, סלטים, דיסות וצליי בשר.

"כסף איננו הכל!"

פרופסור יוסף קלוזנר, היסטוריון ואיש ספרות, בא במגע עם עולם החומר. כשנודע למעריך אמריקאי כי בית הפרופסור הישיש בתלפיות הירושלמית חסר קרח בימי הקיץ, מצא פתרון נאות: שיגור מקרר חשמלי.

אחר **שנתן** (פרידמן) **ילון מור**, מפקד לחי"י שהיה נציגה בכנסת הראשונה, חזר ממסע לאירופה, הכחיש את הידיעות שנפוצו עליו בעיתונות, הודיע: מעולם לא חשבתי לצאת את הארץ למקסיקו (כפי שהודיעו עיתונים מספר) או לכל מקום אחר. אחר ההכחשה סיפר מי שהיה מפקד המחלקת הקיצונית על שני מנהיגי מחתרת שבדקו בו עד היום: אין הוא אוהב להשתמש בטלפון, ואין הוא נוטה להצטלם.

רופאת השיניים **סלמה מיקוניס**, הגייה שה תביעת פצוים על סך 17 אלף לירות נגד נהג קיבוץ שמכונתו היתה מעורבת בתאונת דרכים בה נפצעה. אחד מסעפיה ה- הביעה: תשלום 300 הלירות, הוצאות כפי לה, **שמואל מיקוניס**, מנהיג מקי"י, בנסיון עתו לרומניה, אליה נסעה להתרפא.

כאשר הביע סגן פרקליט מחוז תל-אביב, **נתן קנת**, את צערו על פרישתו, ניחמו חבר לעבודה שנשאר בשירות הממשלתי בעל השכר הזעום: "הסכומים בעלי האפ-סיים הרבים ניחמו אותך!" הגיב קנת: "כסף איננו עדיין הכל!"

יצחק ("הזקן") **שרה**, אלוף הפלמח, גילה פינת סתרים בביתו היפואי (בעל מספר הטלפון הביתי): לול עופות המכיל תריסר תרנגולות לבנות-נוצה בעלות תפוקה של שבע ביצים ליום.

אלוף-משנה צה"ל שהפך מנהלו הכללי של משרד הבריאות, ד"ר **חיים שיבא**, הע-מיד עצמו דוגמה אישית לפקידיו ולאורחי המדינה. כשהוחלט על חיסון החובה נגד טיפוס המעינים, היה הוא ראשון פקידו מש-רד הבריאות שזכה בזריקת החיסון. אחר הודיע ד"ר שיבא לפקידים שביקשו שחרור מעבודתם לרגל כאב הווריקה: "תפיתה קלה בנורע איננה מחלה!"

הסופר האידישאי **שלום אש** שהערכתו נתונה במחלוקת בגלל ספריו אוהדי הנצרות (ישו מנצרת, מרים) הגיע ארצה על סיפון קדומה. סיכם אש לחבר השומר הצעיר, יוצא ארצות-הברית, שעלה ארצה להתיישב בה ולשליח השומר הצעיר שחזר מצרפת, ושנדדמו עמו על הסיפון וניסו להוכיח לו את כדאיות הידידות עם בריית-המועצות: "מילא, אתם חיים על אמריקה!"

בהכנס **פאולה בן-גוריון** לחרת-האוכל בדגניה א נתקלה באשת רופא, יוצאת אנגליה, שהצטרפה לקיבוץ עם בעלה, אך לא התאקל-מה לכלל העבודה בציבור. אשת הרופא נש-אה מגש עם ארוחת הצהריים, אותו נתכוונה לקחת לתורה. אמרה פאולה: "איך את לא מתביישת? כאן חזר-אוכל של קבוצה ולא בית-הבראה!" תגובת אשת-הרופא: הנחת המגש על השולחן הקרוב ובריחה מבוהלת לחדרה.

עודי של הארץ, **עמוס קינן**, זכה בסטי-פגזיה של אוניברסיטה אמריקאית להשתלמות בלימודי התנ"ך, אותם החל באוניברסיטה ה-עברית בירושלים. דאגתו הראשית של עודי היא למי למסור את טורו הסאטירי בחשוב עיתוני הארץ. המועמד הרציני: הסופר **דן** (סיפורי ארבעה וארבעה) **בן-אמוץ** שחזר מפאריס, נשוי לעיתונאית אמריקאית.

ארבעה חודשים עברו מאז נסתיימה שביתת הימאים שארכה 40 יום, עלתה למדינה מאות אלפי לירות בנזקים, חיבלה בהתפתחות ה-ימאות העברית במידה שגם היום אי אפשר עוד להעריכה. שוב מגיעים מן הים אותות אזהרה, המעידים כי רגשות ההתמרמרות והשנאה לא נעלמו, רק ירדו למחתרת. החלה תנועה של עריקת ימאים, ביניהם ותיקים,

אייק איום

שנטשו את אניותיהם בנמלים זרים ועברו לאניות נכריות.

המדינה, שיצאה מנוצחת מן השביתה הגי-דולה, לא טרחה לחקור את הניענים שגרמו לה, לברר מי האשם בסכסוך שרבים ראו בו נקודת מפנה ביחס הנוער למדינה. אולם החודש יצאה בחתימת "נאמני כינוס הימ-אים", כמעט מחתרת (בלי חתימות ובלו ציון בית הדפוס) חוברת של 70 עמודים, בשם "על כן טער הים" והמגלה פרטים, בחלקם פרטים מועטים, על ההתפתחות שהובילה בעקבות ברזל למרד הגדול. להלן כמה קט-עים מחוברת זו, שיש עניין ציבורי מכריע, מאחר שהיא מסיחה כלפי אישים ומוסדות האשמות שטרם נענו:

זכירות ימאית בחוף

התקוות הרבות, שחלו הימאים בועד ה-אגודה החדש, אשר נבחר לפני כינוס 1950 (אחרי מלחמה קשה בקרב הימאים והשטח חוזה חדש עם חברת שוהם) נכזבו. ההתי-מרמרות הלכה וגברה, משכנחו הימאים ל-דעת כי הועד בו בחרו חסר-אונים לפעול לטובת ענייניהם. הימאים שבין חברי הועד ירדו באניות ונפוצו על פני ימים, ובחוף נשארו אלה שאינם ימאים. המזכירות המי-מונה, היושבת בחוף (שאינן בידי הימאים להחליפה אף בעזרת בחירות!) ממשיכה להתנכר לצרכי הצי ועובדיו.

התוצאה היתה שורה של שביתות בחוף-לארץ. הועד ערך שיבה חדופה, שם נמתחה עליו ביקורת קטלנית. בינתיים נפגשו בחוף המשתתפים בשלושה קורסים לקציני סיפון, מכונה ואלחוט, שארגנו את התמרמרות הימאים. אספותיהם נאסרו על-ידי הועד, אולם הכו גלים בין הימאים עצמם. ביום 4.6.51 התקיימה אספה (אסורה) בה הוחלט: האסיפה מגנה ומוקיעה את התנהגות מז-כירות האגודה ועומדת מזכיר מפיה מחמת

גלזר מחאה

איהיענותם לקריאתנו מתעזרת האסיפה, פה-אחד, ממרות הועד הישן והמזכירות. האסיפה בותרת במספר חברים (אלה ש-ייבחרו פה אחד), אשר תפקידם יהיה לאסוף בזמן האפשרי את חתימת שאר הימאים, ובשעה שהיו בידיהם חתימות רוב ציבור

הימאים, ידרשו את פיטורי הועד הישן וע-ריכת בחירות לכינוס ימאים, וכן יעגו נב-חרים אלה את ציבור הימאים עד לבחירת ועד חדש.

מזכיר מועצת פועלי ח'פה, יוסף אלמוגי, הבין שהענינים הרחיקו לכת, יזם שביתת נשק, הוחלט להפסיק את פעולות האיבה (בין הימאים והאגודה שהופיעה בשמם), לערוך בחירות מיידיות לכינוס נציגים, אולם ההחלטה לא הוצאה לפועל, והנציגות הדי-מנית (שחבריה היו נמרוד אשל, ארק'ו, גרבש, מיכאליס ושטרק) שזכתה לחתימות 350 ימאים, הפכה נציגים בפועל. אותה שעה פרצה השביתה הרצינית הראשונה בא/ק-גנבה בנמל מרטייל:

אחרי שקולים רבים הסכימו הימאים להפ-סיק את השביתה בהודיעם שבו ברגע שאחד מן התנאים המובאים לעיל יופר — תימשך השביתה. כמו-כך הוחלט שעד לבואו של ביה"ד העליון של ההסתדרות — מטילה האסיפה הכללית של הימאים חרם על ה-אגודה והמזכירות שמעלו בתפקידן. הנצי-גות הזמנית ממשיכה לכהן על מנת להכין את החומר למשפט, תוך התייעצות עם עו"ד, ולארגן את הבחירות החוקיות לכינוס נציגים מכל האניות בכונה שכינוס זה תיבנה אגודת ימאים בריאה, מיוצגת על ידי ימאים, בשביל ימאים."

"אינני זוכר! אינני זוכר!"

בראשון לאוגוסט התחיל המשפט לפני בית-הדין העליון של ההסתדרות. השוען הראשון היה יוסף אלמוגי, שאמר, בין הש-אר, את המשפטים הבאים, המטילים אור מזור על כנות דבריהם של דוברי ההס-תדרות שניסו אחר כך לומר לאזרחים כי מרד הימאים אורגן על-ידי קומוניסטים ודומיהם:

הרקע הכללי: יש שביתות על רקע כל-כלי ויש שביתות על רקע פוליטי. לשביתה זאת אין כל רקע כלכלי או פוליטי. מוזרים הדברים, שהנורמים הם ענינים אישיים של קבוצת איזורפאטורים וכוחות דסטרוקטיביים הנוטים, מתוך מניעים אישיים, להשתלט על הצי ובעיקר על הימאים ולנתקם מההסתדרות. יתכן שאף ענינים פוליטיים מופיעים פה ושם. אך ברור שלא עניני שכר לפנינו — אין הנאשמים מעור פוליטי אחד.

אולם העדות העיקרית במשפט היתה זו של המזכיר הממונה באגודת הימאים, גולנדסקי. מאלפים הקטעים הבאים מתוך חקירתו על-ידי עורך הדין קושניר, בא כוח הימאים:

עו"ד קושניר: היתה התמרמרות מצד אנשי הצוות באניה נחשון שהדיוור שלהם קופח בגלל נוסעים?

גולנדסקי: אינני יודע על מקרים כאלה. עו"ד קושניר: האם נשלח אליך מכתב צ"י מלצרים מהאניה ארצה ביחס לדיוור הגרוע?

גולנדסקי: אינני זוכר. עו"ד קושניר: האם לכוך הדבר שהח-בן אפרים פנה אליך בנוגע לדיוור ואתה איימת עליו?

גולנדסקי: לא נכוך. עו"ד קושניר: יש מאוררים כיום?

גולנדסקי: אין. עו"ד קושניר: האם יודע לך שהכניסו נוסעים למגורי-הצוות ולבית-החולים למרות שהצוות התנגד?

גולנדסקי: אינני זוכר, אבל אם היו מק-רים כאלו הפעלנו תגובה. עו"ד קושניר: האם יודע לך שבאניה ח'פה שכב איש צוות עם חום גבוה ולא היה לו מקום בבית-החולים, משום שהיו שם נוסעים?

גולנדסקי: לא זוכר. עו"ד קושניר: האם יודע לך על מקרה הפיטורין של המכונאי גספרי (שהיה חבר ועד האניה דרומית). בגלל מחאתו נגד רב המלצרים שהתרשל בתפקידו?

גולנדסקי: אינני זוכר. עו"ד קושניר: הן בירור מקרה זה ארך זמן רב והועד הצדיק את גספרי, לאחר ששמע את טענות אנשי האניה. מה היתה עמדתך במקרה זה?

גולנדסקי: אינני זוכר. עו"ד קושניר: האם נכוך שבאת לאניה עם שורה של האשמות קשות נגד גספרי, — ששמעת במשרד חברת שוהם — מבלי שהיית קודם על האניה כדי לשמוע את דעת הצוות!

גולנדסקי: אינני זוכר בדיוק.